

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/232/2017
Identifikačné číslo spisu:	3104899953
Dátum vydania rozhodnutia:	30.08.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:3104899953.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Slovenskej republiky, zastúpenej Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Mierová č. 19, za účasti intervenienta na strane žalobkyne Ľudmily Sepešiovej, bývajúcej v Bánovciach nad Bebravou, Husitská č. 1231/6, proti žalovanému TATRABYT, a.s., so sídlom v Bánovciach nad Bebravou, J. Matušku č. 16, zastúpenému JUDr. Dušanom Repákom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Krížna č. 47, o určenie vlastníckeho práva k bytom, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. BN - 4 C 184/2004, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 20. apríla 2017 sp. zn. 5 Co 318/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej aj „súd prvej inštancie“) v poradí druhým rozsudkom z 12. apríla 2016 č. k. BN - 4 C 184/2004-2218 zamietol ako nedôvodnú žalobu o určenie vlastníckeho práva k bytom. Právne vec posudzoval podľa § 5, § 6 ods. 1, § 7 ods. 1, 2 zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení platnom do 27. februára 1992. Uviedol, že o trovách konania rozhodne samostatným uznesením. V konaní bolo preukázané, že dňom 6. augusta 1991 bol zrušený štátny podnik VAB Bánovce nad Bebravou privatizáciou podľa privatizačného projektu schváleného vládou SR. Celý jeho majetok prešiel na Fond národného majetku Slovenskej republiky a následne vkladom do novozaloženej akciovej spoločnosti VAB Bánovce nad Bebravou. Privatizoval sa celý štátny podnik s výnimkou 15 %, ktoré zostali vo vlastníctve štátu. Ministerstvo hospodárstva na základe písomného podnetu nájomníkov bytov v bytových domoch prešetrovalo vlastníctvo k uvedeným bytom v dôsledku čoho zistilo, že sú zapísané v prospech vlastníka TATRABYT, a.s. do ktorej boli v roku 1997 vložené bytové domy ako nepeňažný vklad spoločnosťou TATRA SIPOX, a.s. (pôvodne VAB, a.s.). Medzi stranami nebolo sporné, že bytové domy s označenými bytmi v žalobe boli vo vlastníctve štátneho podniku VAB Bánovce nad Bebravou, sporným však bolo, či tieto bytové domy boli predmetom privatizácie, keď neboli uvedené v privatizačnom projekte. Súd prvej inštancie založil svoje

zamietajúce rozhodnutie na tom právnom závere, že súčasťou majetku štátneho podniku VAB Bánovce nad Bebravou, ktorý bol predmetom privatizácie, boli aj sporné bytové domy s predmetnými bytmi. Táto skutočnosť mu vyplývala zo znaleckého posudku, výpovede znalkyne a súčasne aj zo znaleckého dokazovania. V konaní súd prvej inštancie zistil, že neboli predložené žiadne dôkazy o tom, že nájomcovia predmetných bytov požiadali vlastníka bytových domov o prevod vlastníctva bytov, a že predmetné byty stratili povahu služobných bytov. Tiež konštatoval, že práva osôb, na ktoré bolo prevedené vlastnícke právo k sporným bytom sú chránené, čo znamená, že pri posudzovaní právnych vzťahov niekoho iného ako účastníkov konania sa naďalej vychádza z pôvodného (zrušeného) rozhodnutia a posúdenie platnosti alebo neplatnosti týchto vzťahov z hľadiska hmotného práva je na tomto novom rozhodnutí nezávislé a uviedol, že ich vlastníctvo je teda nedotknuteľné (§ 243d ods. 2 O.s.p.). Na základe uvedeného preto rozhodol tak, ako je vyššie uvedené.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „odvolací súd“) v poradí tretím rozsudkom z 20. apríla 2017 sp. zn. 5 Co 318/2016 rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil. Odvolací súd považoval právny záver súdu prvej inštancie za správny a stotožnil sa preto aj s jeho odôvodnením a na zdôraznenie správnosti doplnil aj ďalší dôvod, pre ktorý bolo potrebné žalobu zamietnuť. Odvolací súd konštatoval, že okamžik prechodu vlastníckeho práva bol v rôznych obdobiach riešený rôzne, v nadväznosti na to, ako nadobúdali účinnosť jednotlivé novely zákona č. 92/1991 Zb. o veľkej privatizácii. Pôvodná koncepcia spočívala v tom, že k nadobudnutiu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam bola vyžadovaná registrácia podľa osobitných predpisov (zákon č. 95/1963 Zb. Notársky poriadok). O takýto prípad išlo aj v danej veci, keď majetok štátneho podniku VAB Bánovce nad Bebravou bol privatizovaný podľa tohto zákona účinného v znení do 27. februára 1992. Z uvedeného bolo preto odvolaciemu súdu zrejmé, že vlastnícke právo k sporným bytovým domom s označenými bytmi však s poukazom na ust. § 19 ods. 3 cit. zákona neprešlo na novovzniknutú akciovú spoločnosť VAB Bánovce nad Bebravou, nakoľko nebola registrovaná podľa zákona č. 95/1963 Zb. Na podanie predmetnej žaloby nebola teda žalobkyňa ani aktívne legitimovaná, nakoľko ustanovenie § 47c zákona č. 92/1991 Zb. v znení novely zák. č. 56/1996 Z.z. sa týka majetku, s ktorým hospodáril štátny podnik, ale v privatizačnom projekte podniku nebol v zozname privatizovaného majetku uvedený a nebol uvedený ani v zápisnici, ktorou Fond odovzdal majetok novému vlastníkovi na základe rozhodnutia o privatizácii, nakoľko nebola vyhotovená. V danom prípade ako vyplýva z vykonaného dokazovania, sporné bytové domy s označenými bytmi v žalobe boli predmetom privatizácie, avšak v dôsledku nenaplnenia zák. ust. § 19 ods. 3 cit. zákona v znení účinnom do 27. februára 1992 vlastnícke právo k nim neprešlo na novovzniknutú akciovú spoločnosť. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol tak, že úspešnému žalovanému priznal náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Znalkyni JUDr. Ing. Gabriele Štrbáňovej náhradu trov súvisiacich s vylúčením na odvolacom pojednávaní nepriznal.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolatelka“) dovolanie v zmysle ust. § 420 písm. f/ CSP v spojení s ust. § 421 písm. a/, b/ a c/ CSP. Namietala nevykonanie dokazovania a zmatečnosť rozhodnutí súdov nižších inštancií. Mala za to, že súdy nesprávnym postupom, konaním a rozhodnutím neskúmali podrobne otázku povahy existencie služobných bytov. Uviedla, že sám odvolací súd konštatoval, že sporné nehnuteľnosti neboli predmetom privatizácie a ani ňou neprešli, čo vylučuje argument odvolacieho súdu o aktívnej legitimácii Fondu národného majetku Slovenskej republiky. Odvolací súd s a v rozhodnutí tiež vôbec nevysporiadal s otázkou rozdielného výkladu pojmu majetok a vlastníctvo. Vzhľadom na uvedené žalobkyňa navrhla, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil súdom na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu navrhol, aby dovolací súd dovolanie zamietol a priznal mu náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

5. Intervenient na strane žalobkyne vo svojom vyjadrení uviedol, že sa domáha toho, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu v plnom rozsahu a dal mu za povinnosť skúmať ďalšie ním navrhnuté skutočnosti uvedené vo svojom vyjadrení.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

8. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

12. Odborná spisba rozdeľuje podmienky prípustnosti dovolania na objektívne:

a/ prípustný predmet, b/ lehota na podanie dovolania, c/ náležitosti dovolania a na subjektívne, t. j. osoba oprávnená podať dovolanie (Ficová a kol.: Občianske procesné právo, Druhé aktualizované a doplnené vydanie, Bratislava, Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK, 2008, str. 344).

13. V civilnom sporovom poriadku sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne: v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené osoby, ktoré sú oprávnené podať dovolanie.

14. Dovolací súd zistil, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. b/ CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolaním, ktoré spĺňa náležitosti stanovené zákonom (§ 428 CSP) žalobkyňa napáda rozsudok odvolacieho súdu, ktorým potvrdil ako vecne správny rozsudok súdu prvej inštancie, teda rozhodnutie vo veci samej.

15. Vzhľadom na uvedené toto dovolanie žalobkyne posúdil dovolací súd podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že prvý dovolací dôvod, ktorý žalobkyňa uplatnila, treba posúdiť podľa § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

17. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj judikát R 129/1999 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

18. Pojem „procesný postup“ súdu je potrebné vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

19. Porušenie práva na spravodlivý proces podľa žalobkyne spočívalo v nevykonanom dokazovaní súdmi nižších inštancií. K tejto námietke žalobkyne najvyšší súd uvádza, že už podľa predchádzajúcej právnej úpravy dospel k záveru, že nevykonanie dokazovania nie je dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zakladajúcim prípustnosť dovolania), porovnaj judikáty R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Dovolací súd navyše poukazuje na skutočnosť, že dovolateľke bolo umožnené sa v konaní vyjadriť k znaleckému dokazovaniu, ktoré tvorilo základ pre rozhodovanie súdov nižších inštancií, čo v konaní aj využila (č. I. 2141 spisu), a aj preto má dovolací súd za to, že jej právo na spravodlivý súdny proces nebolo porušené.

20. V súvislosti s námietkou žalobkyne o zmätočnosti, resp. nepreskúmateľnosti rozhodnutí súdov nižších inštancií je potrebné poukázať na to, že na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

21. Uvedené stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky p o d R 2/2016, považuje dovolací súd z a plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Dovolací súd dodáva, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje

vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabikh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

22. V danom prípade odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny. V súvislosti s dovolacou námietkou týkajúcou sa nepreskúmateľnosti treba pripomenúť, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu, v dôsledku čoho ich treba chápať ako celok. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd uviedol, čoho a z akých dôvodov sa žalobkyňa domáhala, čo navrhoval žalovaný, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd; odvolací súd zaujal aj závery k jeho právnomu posúdeniu, s ktorým sa stotožnil a vysvetlil z čoho jednoznačne vyplynulo, že súčasťou majetku štátneho podniku VAB Bánovce nad Bebravou, ktorý bol predmetom privatizácie, boli aj sporné bytové domy s označenými bytmi a prečo nebol dôvod vykonať ďalšie dokazovanie navrhované žalobkyňou aj v odvolaní (výsluchom nájomcov). Obsah spisu preto nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky.

23. Vzhľadom na uvedené najvyšší súd dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne podané z dôvodu procesnej vady zmatečnosti podľa § 420 písm. f/ CSP nie je procesne prípustné, a preto ho najvyšší súd odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

24. Žalobkyňa podala dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu aj z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom. Dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že žalobkyňa v dovolaní síce tento (druhý) dovolací dôvod uplatnila, ale nevymedzila ho spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP).

25. Vzhľadom na uvedené najvyšší súd dovolanie žalobkyne podané z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

26. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku žalovaného na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.